

(primul născut, purtînd prenumele tatălui): Gheorghe (n. 21 decembrie 1865), Iordan (n. 15 februarie 1868), Vasile (n. 22 decembrie 1871), Ștefan (n. 14 aprilie 1876), Alexandru (n. 6 februarie 1881) și Aurel (n. 26 martie 1883); iar fetele: Elena (n. 26 noiembrie 1869), Maria (n. 11 noiembrie 1873), Ecaterina (n. 1 noiembrie 1878) și Lucia-Augusta (n. 11 februarie 1888¹).

În absența soțului, care își avea serviciul la Sinaia, Elena Bogdan a știut să-și crească cei 11 copii în spiritul muncii și al împlinirii cu strictețe a îndatoririlor, astfel încît din cei șapte băieți, trei — Ioan, Gheorghe și Ștefan — au ajuns profesori universitari, iar dintre aceștia primii doi au fost membri activi ai celui mai înalt for de cultură din țară, Academia Română. Și ceilalți au făcut studii superioare: Alexandru și-a luat doctoratul în filologie la Universitatea din Leipzig, a funcționat apoi ca profesor la Brașov, dar a murit tînr, pe front, în primul război mondial; Iordan avea licența în farmacie, iar Aurel, ofițer, absolutent al Școlii superioare de război, a înaintat pînă la gradul de general. Fetele au fost date și ele la învățătură, una dintre ele, Ecaterina (licențiată în matematici și fizico-chimice) ajungînd tovarășa de viață și de muncă a celui mai mare istoric al nostru, Nicolae Iorga.

Bătrîna Elena Bogdan s-a săvîrșit din viață la 14/27 decembrie 1911, în București², și a fost înmormîntată la cimitirul Belu, în locul unde își vor afla odihna, treizeci de ani mai tîrziu, Nicolae și Ecaterina Iorga³.

Ioan Bogdan, viitorul istoric și filolog, și-a făcut studiile primare și secundare la Brașov. Liceul românesc din localitate purta atunci titlatura de «Gimnaziul mare român de lege greco-ortodoxă». «Gimnaziul» luase ființă în 1850, fiind condus de dr. Ioan Meșotă pînă în 1878, iar după aceea de Ștefan Iosif, tatăl poetului Șt. O. Iosif. Înscriș în clasa I gimnazială în anul școlar 1874/1875, I. Bogdan a fost coleg de clasă cu Alexandru Hodoș, scriitorul Ion Gorun de mai tîrziu. Dacă în clasa I ocupă locul al șaselea în clasificare, începînd din clasa a II-a Ioan Bogdan trece în fruntea clasei, terminînd ca șef de promoție. În ziua de 26 iunie (8 iulie st. n.) 1882 își trece examenul de maturitate cu rezultate excelente⁴.

În septembrie 1882, Ioan Bogdan se îndreaptă spre București, cu gîndul de a se înscrie la Universitatea din capitală⁵.

Negăsind un post care să-i asigure existența în timpul studiilor universitare și neputînd obține o bursă, pleacă la Iași, unde auzise că se ține concurs pentru ocuparea locurilor libere la Școala normală superioară de acolo. Înființarea a două școli normale superioare, la București și la Iași, «cu scopul formării de profesori de licee și de facultăți» era prevăzută în «Legea asupra instrucțiunii»⁶ (art. 311) din 1864. Școlile nu și-au început însă activitatea decît mai tîrziu. Cea din Iași s-a organizat abia în toamna anului 1880 și numai cu «Secțiunea științifică», care începe să funcționeze regulat de la 1 decembrie, «Secțiunea de litere» își deschide porțile după doi ani. Prezentîndu-se la concurs,

¹ Dintre cei unsprezece copii, singura în viață; locuiește la Vălenii-de-Munte.

² Venise să-și vadă copiii stabiliți în capitala României, pe Ioan, Gheorghe, Ștefan și Ecaterina.

³ Marele savant a fost asasinat de legionari la 27 noiembrie 1940, iar soția sa a murit după un an, la 23 noiembrie 1941.

⁴ Publicăm, în Anexa I, diploma de maturitate, după copia făcută de însuși I. Bogdan (Arhivele Statului Iași, mapa 131 b).

⁵ Vezi Anexa II.

⁶ Publicată în «Monitorul oficial al Principatelor Unite Române», nr. 272 din 5/17 decembrie 1864.